

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:
Piacztor 452 szám alatt.

Megjelen e lap hetenkint négyszer u. m. v. szombat, kedden, csütörtökön és szombaton.
Ara évnegyedre 3 ft. o. é. Hirdetési ár: négyhasábos sorért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 kr., negyedszor 4 kr. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelteik.

KIADÓ-HIVATAL:
Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Figyelmeztetésül!

Jelen hó végével az é. regyedes előfizetés ideje lejárván, figyelmeztetjük tisztelt olvasó közönségünket, hogy előfizetéseiket kellő időben megtenni méltóztassanak, minthogy a terhelő bélyegadó miatt felesleges példányokat nem igen nyomathatunk.

Előfizetési díj:

Félévre 6 ft.
Évnegyedre 3 ..
Egy hóra 1 ..

Az előfizetési pénzek kiadó Stein János közép-utcai könyvkereskedésébe küldendők.

Galacz, június 19. 1862.

A székely vándorlásról.

T. szerkesztő barátom! Midőn másfél év előtt a bukaresti magyar lap politikai vezetésétől kényszerülve visszaléptem, rövid pályámat azon nyilatkozattal végeztem, hogy a kiújuló alkotmányos életben csekély erőnkkel hatalmasabb tényezők fogják fejleszteni a nemzet sorsát. E véleményben a hallgatást kötelességemnek tartottam. Azóta ritkított csoportban együtt voltak a nemzet képviselői, s határuk körülírása helyett csak annyit észlelünk, hogy rövid idő alatt immár harmadik kormányformában élünk. Most azonban, hallgatás helyett ösztönt érezek, bárczés kis hazánk ős népe ügyében néhány figyelmeztető szót haza küldeni; egyrészt azért, mert égető szükségnek találom; másrészt azért, mert úgy látom, hogy kivülem csakugyan alig tanulmányozta valaki ez ügyet. Értsem a székely nép félvándor helyzetét.

Tudós hazánkfiak elmennek ősi magyar dicsőséget fürkészni a török földre. Elszágnak ide, megnézni a hunhalmokat, s fölfedezik, hogy azok özöni képletek. Megvizsgálják még a vasut mosártelepeit is; vagy keresnek a távolabbi honföldre messzeágazó összeköttetéseket! — csak azt nem, mi szemük előtt ri, rokonvérük életállapotát nem veszik észre.

Ne vegyék tehát rossz neven képviselőre törekvő honfittársaim, ha — eltudva attól: közös magyarországi, a vagy csak erdélyi lesz-e a legközelebbi hongyülés? — a székely nép állapota tanulmányozására hívom fel őket. A hongyülés földadata leendő nép polgári állapotának rendezése, életviszonyainak biztosítása, erkölcsi s nemzeti erejének jobb lábra állítása.

Cikkemet inkább ezimezhetem vala így: „Székely járja, székely bánja.” Azonban fölgonddolva, hogy valóban nemcsak ő bánja; meg az utóbbi hírlapokból értesülvén, hogy székelyföldünk a vasuti reményektől is hosszabb időre elesett: elborult kedélyemben még ama keserű tréfától is elment kedvem. Ha elgondolom, hogy a vasutvidék népének legjobb esetben is csak fényes szolgaság földje lesz: nem bírok segélyforrást kigondolni. Fölkiáltok: hogy gondoljanak mások.

Midőn két év előtt ez országokba jöttem, akár Kanaánból Egyiptomba vetődött vándor lehettem volna, ki izrael népét a keresett szolgaságban találja. Az évezrediglen szabad székely nép virága, a mindkét nemű fiatalság tömegestől csödlül ide, és idegen földön, szőrt állapotban, szolgálatban vesztegeti legszébb korát. Menj bármerre Romániában, a közmunkás és cseléd nép legnagyobb része a székelységből telik ki. Kapósak ők igen, jól is fizettetnek; fájdalom, hogy kikapókká is válnak. — Egy idő óta több alkalma volt a magyar közönségnek az erdélyi lapokban ezek itteni állapota leírásait olvasgatni. Leirta péld. ref. lelkes t. Koos ur ama bukaresti lélekviszát, melyet hogy magyar szót ne

alkalmaznak, törökül p e z e v e n k ezimet érdemlő egyén intézett; de az csak ritkább csatánya az erkölcsi telenségnek. Vannak közönségesebb és mindennapi dolgok, melyek eredetileg jámbor népünk erkölcsét megvesztegetik. A szoros értelemben vett testi áldozatok. Egyik levelező fájó sebet tapintott meg az itteni kéjencz osztályban, midőn a prostitutio némely neveit kijelölte. De sajnos, igaza volt. Hány városában fordultam meg eme Kárpát-Duna közé kanyarult országnak, mindenütt sokszoros kiáltó jeleivel találkoztam ama nem nevezhető ocsmányságnak. Azonban az erkölcsi sülyedés itt nem határozódik. Temérdek húzavonának levén maguk kitéve, természetes viszonyosságukban maguk is sok fufangosságra tévednek, úgy egymásközt, mint elkötelezőik irányában. Hagyján, például ama minapi naivildomosságot, miszerint: egy munkás csoportnak a Dunatorkolathoz félig ingyen szállítás ígértetvén, a másik félzállítást kész pénzüi kérték ki; de megteszik atyámfiai azon csunya tréfát is, hogy munkára szegődve, félmunka díjt előre kiveszik, aztán házat tévesztve, a z á b é t ő l vesznek búcsút; — miért megint más becsületes embernek kell pirulni. Hát még a dombórozás! ama testi erőgyakorlatok! meg — hogy a többit elhallgassam. Szóval ők többnyire itt az erénynek — erdélyi értelemben — példái. Csupán három kellék: épség, szépség, munkaszorgalom teszi kelendőkké őket; miből iparkodnak is minél több előnyt szerezni.

Am mindamellett, hogy a címül vett vándorlás szó eléggé körülményezi értekezésünk tárgyát, minden félreértés kikerülése végett meg kell jegyez-nem, hogy itt korántsem értetnek az oláh városokban u. m. Ploest, Pitest, Okna, Krajova, Bukarest, Buzeo, Foksán, Braila, Galacz, Jassy, Román, Bakó, s más helyeken kézművesek- és iparosokul megtelepedett hazánkfiak; nem értetik moldvai lakos ősi vérünk a csángó nép sem; mely eredeti nemzetiségét megtartva, részes képen, habár urbéres, saját földén lakik; hanem értetnek azok, kik a határszéli megyékből: Csikból, Háromszékből és Brassóvidékről, nem állandó lakosokul, hanem ideiglenes kenyérkereset végett tódulnak át. Ilyenek a gazdasági munkások, mindennemű cselédek, városi napszamosok, uti dolgozók, révparti teherhordók, s részben a fuvarosok, a kivándorlás közlekedési eszközei.

Ha a Moldva-Olahországbán lakos nemzetbelieink számát — nem nagyitva — százezerre teszem, az évenként átesőülöket bízvást számíthatjuk fél annyira. Aztán, míg amaz elegendő: gyermek, agg és munkaképtelenek; emez egy általán egészséges, fejlett koru, munkaképes egyéniségekből gyűl össze; tehát nyers erői érvényben az előbbi felülmulja.

Már, mérelve azt, hogy ily kifelé erjedés által mennyi munkaerő fogy ki az országból évenként: hozzávethetni a kárhoz is, mennyi e negatívól a honi munkaerőre eredményképen háramlik. De erről alább.

Itt főleg azon két kérdés merül fel:

a) Van-e elegendő ok e költöző madármódóni vándorlásra?

b) Megvan-e óhajtott és keresett haszna?

Az elsőre, politikai viszonyaink bonczolásába elegyedni nem akarva, bölcselmi elvet kell keresnem; melyre a propylaeumokban rábukkanván, az okot, mint létezőt, elfogadom.

A másik kérdésre pedig határozottan tagadólag válaszolok.

Vegyük tüzetesen.

A székely köz nép télen át az életre, az az házkörére van szorítva, nagyon korlátolt munkakörre, és ennek még kevesebb jövedékére. Azonban az életet minden egyedben fen kell tartani; de ha a gunya a háznép munkásságából otthon kitelik is, sem annak anyaga, sem a munkaközben kívántató táplálék ingyenből nem jó. Tehát ezt a házon kívül, sőt messze tőle kell keresni.

Tudva van, hogy bárczés hazánk egyáltalában többet szül mint táplál; székely fajunk szaporasága meg oly nagy, hogy széles magyar hazában mindenütt lehet rajára találni. E rajzás pedig a szülő-

föld táplálási elégtelenségéből származik. És így a kivándorlás természeti szükségesség egyrészt, másrészt azonban polgári kényszerűség; mennyiben az egyedeknek önfentartásokon kívül közterhek is jutnak osztályrészül, miket viselni ma szinte nagyobb kötelesség, mint magát az életet.

Ily viszonyban a hazul indulandó székely télen talán a választandó irány fölött mereng? Közszerencsétlenségre nem. Mert neki a rokon magyarföld, hol talán tárt karokkal fogadnák atyafias munka erejét — mint fogadják az Alföldre seregleglő tótokat — igen messze rémlik. Továbbá a rokon faj, rokon életviszonyok, hasonló anyagi- s pénzforgalom, talán nem is oly vonzó nek, mint a Kárpátokon kívüli bizarr életmód. Igen, ugyhiszem oda ejtettem, legalább újabb időre nézt, a csalóka pénzforgalmi viszonyt. Nem titkolhatjuk el, mily kiváló rokonszenvennel vi-seltetik fajunk a fényes csengő pénznekem iránt. Tehát az auri sacra fames készíti leginkább, és alapszabán véve igaza van; mert e biztos pénzből könnyebben törlesztheti adóját, szerezheti be szükségleteit, s talán tehetne félre szerzeményképen.

Amde nagyban csalódik. Mert az éhezett kincs, csak részleg érkezik be; a beérkezett meg legnagyobb részt elfecsérlődik.

Lássuk, hogyan:

A kijövetel maga költségbe kerül. Honn utle-velet, külföldön Matrikelscheint kell váltani, mely utóbbi szabályszerint egyénenkint 6 és 1/2 huszas lenne pengő ezüst pénzben; én azonban biztosan tudom és sokszorosán bebizonyíthatom, hogy legesleg-több esetben sokkal több, illetőleg két annyi s a többi. Továbbá gyakran még várni is kell alkal-maztatásért, még spendérozni is elszerzésért, meg a többi; úgy, hogy szerencsés esetben az első havi keresemény már fölment előleg csinált vagy nyakra-kerített adósságokra.

Azután csalóka hit, hogy az aranyak ez országában könnyebben, vagy jutányosabban lehet-ne élni. Én kiszámítottam, hogy nemcsak aránylag, hanem minden tekintetben nálunk otthon még most is a papiros pénzzel, jutányosabban és kelle-mesebben lehet megélni, mint itt a tiszta arannyal és ezüsstel. Sok nálunk megszokott élelmi anyag nem kapható, más meg szerfölött drága.

De e körülmények fölött az erőltetett munká-ban lankadt test és lélek még több és jobbra költ-ségesebb üdülést kíván, mire nézt kénytelen vagyok fölhozni székelyeink majd kivitel nélküli tütkelését. Itlara és . . . a másakra, majd minden kereset el-fogy. Mindazáltal boldog munkásságban eltelik a nyárszak, következik a zordon tél. Tudja Isten! so-kat tudakozódtam, fürkészkedtem, még nem tudom, innét megvagyonosodva ki ment légyen haza. Sőt ama honfiak bőrén nyereszkező kocsmárlók és egyéb árulók is, egymásután jutnak tönkre. Hogy is mondják? Eből jött szerdeknek Tehát télen, ki csak teheti, mégis haza fut. Ugy van, itt például: tavasszal lehet kapni cselédet, míg az épi-tési vagy mezei munka idő beáll; azután nyárszakon szolgál magad uram, mert szolgád nincs. Ősszel ujra beállnak, míg a szüreti dévajság el nem csábitja; azután meg már szállingóznak haza-felé. Szerencsés a gazda, de még a cseléd is, ha télszakra és őszre egyezkedhetnek. De jaj annak, ki elerőtlenedve, és ilyenkor közönségesen segély-forrás nélkül, ide reked.

Facsaradó szívvel láttam földieimet a mult csi-korgó télen utcazárlatn éjente elfagyni. A végtelen nyomorhoz csekély erőm érzete akkor arra indított, hazulról némi jótékony adakozást kérni; mi a sel-meczi bányász akademikus urak jószágából jött is. Csakhogy akkor az áldozatok már meglőnek; más-részt a munkásságában gáncsolhatatlan népnek mun-terei már megnyitak. Még némi összegecske van kezemb, mit megdöbbenve szoritok markomba; nem mintha nem volna kinek adjam, de szédelgek a nyo-mor tengere fölött, mely kiözönléssel fenyeget: melyik hullámba vessem mentő szigonyomat?

Sajnálom, hogy költői kifejezésbe estem, mert a valószínűség kockáztatva lőn. Azonban jót állok érte, hogy nem színt, hanem valót írok.

Mily nagy mérvű földieink átvándorlása, ítélje meg olvasó abból, hogy például: tegnapelőtt mondá egy csoport, hogy egész had indult ki, melyből utközből elmaradt 88 ember, megérkezett 50, érkezében van 200 mind a Galacz-Jászvásár közti utcsináláshoz napszamosokul. Mi lesz ezekből télen? Commentarul vegye tudomásul t. olvasóm, hogy Romániának bennszülött munkás népe a) igen kevés; b) urbéri munkával van elfoglalva; c) az oláh csak szerét teheti, a munkát elkerüli. Miszerint itten: cigányok, szerbek, görögök, muszkák, és legnagyobb részét székelyek — mind jövevények — végzik az építkezési és közmunkákat. Osodálatsképpen amaz idegen nemzetbelieket sohasem láttam oly nagy szükségben. Valószínűleg több gyámolításban részesülnek. Hogy összetartóbbak, annyi szent igaz! Elősoroltakból mindenki meggyőződhetik fölvev második kérdésemre tagadólág adott feleletem érvényességéről.

Ebből kíváncsyan következnek, hogy a létező bajon segíteni kell. És így következetesen kérdeznünk kell:

- a) A kivándorlás okát kell-e elhárítani, vagy b) ugyanazt kellő sikerre vezetni?

Az elsőre: Az ok mélyebb fejtegetésébe nem akarván bocsátkozni, azt csak sejtetni engedtem. Akár természeti, akár polgárat, akár végre politikai körülményben rejlik, elég, hogy létezik az. És ennek tanulmányozását kívántam honfitársainknak ajánlani. Tehát elhárítási módja, értekezésünkön kívül esik.

Itt én csak a kivándorlás tévesztett irányát kívántam fölűntetni. Tévesztett az a fölhozott okokon kívül még azért is, mert világpolgárilag gondolkozva, köztudomás szerint: mely nép valahol biztos munkakört talál, ott keres közönségesen menedéket és utólag lakhelyet is. Már pedig az oláh föld és utóbbiakból első csak ideiglen és addig szolgáltat, míg az egyén haszonvehető; azontul nemhogy hajlékot, de még holttestemet is alig kap sirt. Kemény, uraim, de igaz. A másodikat meg teljességgel nem kaphatja; mert lakhely vagyont, illetőleg birtokot fölitélez, már pedig a földterület ma érvényes törvény szerint kisajátíthatatlan. E szerint hajlékot, lakhelyet a székely csak mint szolgál, jobbágy kaphatna; mitől a szabad bérezek fia bizonyosan mindig örízkedni fog. Így sem birtokfoglalás, sem ideiglenes haszonbuzás által az ide való vándorlás nem hasznosíthatatlan, világos, hogy annak erre való irányára tévesztve van.

Hátra volna tehát az ok elhárításának függőben hagyásával, a kivándorlást kellő sikerre vezetni.

Amde ez már két külön ország törvényhozásán feneklik. Először ott kellene a munkáshadnak minő s mennyiségét szabályozni. Másodszor Románia törvényhozásának kellene a betóduló munkaerőt kedvezőbb körülményekkel kecsgetni. Ime, itt is a törvényhozás bölcsességére hivatkozunk, s nincs egyéb teendők, mint annak csarnokában koczogatnunk.

De az élet folyama eszmélkedésünkre nem vár; szegény ember ajtaján koczogtat a szükség. Tehát addig is, míg a csarnokon belül a munkásság megkezdődnek, a viszonyok kényszerűségében és korlátai közt kell kisegítő módot találnunk.

Mire nézt azon jámbor óhajításunk marad fen, hogy a székely nép kenyérkereseti vándorlása boldogabb időköz más irányra tereltessek.

Föltevé, hogy derék székely népiünk nem elfajult vágyak, nem romlott erkölcsök vezérik a földi javak honon kívüli keresésére: szeretnők hinni azt is, hogy a másutt kínálkozó javak felaratására éppen azon ihlettel eredne, névleg az édes magyar hazai földre. Sejtjük, hogy bérczes országhoz szokott szemeit nem örömet legelteti az alföld végtelen rónáján; de vajjon mivel különb és viditőbb Havasalföld kietlen síkja? Ezen zárt kebellet, alku-szok és sáfárokkal találkozik; míg amott nyílt vendégszeretet és atyafiságos jutalom várna reá.

Az lenne tehát jámbor óhajításunk, hogy a székely nép a helyett, hogy Kárpát közéből a keleti havasokon át is hágya, idegenben keres jobb-létet, tartana inkább a nyugati havasok felé, s azok alján tul, a nagy magyar rónán — hol ép elmjére s munkarejére bizton támaszkodhatik — keresné Isten áldását.

Itt azonban mindennek előtt a messzeséget vetik akadályul. *) Jó az idő, mikor emez elenyésszik. Addig is bátor vagyok hinni, hogy az oda való járás kevesebb áldozattal, több haszonnal történne.

Tudom, hogy e nézetemnek statuspolitikai szempontok merészkednek ellenébe; de miket több jó akarral meg lehet változtatni.

*) Az a vasut, az a vasut!! Szerk.

Vagy talán Oláhország reklamálna, ha munkás népiünk megszűnnék az ottani bajokon segíteni? Annál jobb! Annál kedvezőbb föltételek alatt lehetne a munkaerőt alkuba bocsátani. Bocsátani az emberi jogok alapján; miszerint a munka nem áru, hanem érték lenne; nem szolgálja, hanem szövetségese a pénznek; önálló, gyümölcsöző erő, mely termeli és forgalmazza a pénzt, nem pedig uralja s porba aljasul előtte.

Hogy a székely, netalán más népekkel verse-nyezve, elesnék a pályán? Nem kell attól félni. Tapasztalásból tudom, hogy az erő mellett annyi erély, annyi kitartás e földön egyetlen egy fajnál sem mutatkozik. Kiván-e magát, mihelyt amaz alul-felülről zsiabasztó légnyomás valamivel szabadabb lélekzetet hagyja neki. Holott a mai viszonyokban is, midőn inkább üldöztetik, mint becsülik, csüggedetlen szorgalommal végzi minden munkáját; még pedig oly munkát is, a melyben teremtő észtehetség igényeltetnek.

Im, ezen szórt eszméket kívántam közzé tenni, ama nemzeti jövőnk nagy közérdeklő tárgyról. Méltóztassanak megfontolni, felkarolni, elintézni; mert bizonynyal mondom: „Proximus ardet Ucalegon! Dr. Oroszhegyi Jósá. *)

Becsé, június 24-én 1862.

Valami Verebéli S. nevű egyéniség, ki mint irodalmi házaló is ümeretes, házról háza járva, nagymennyiségben elarult Deák Ferencz rosul talált arczépeiből, mindentvé azzal állván be, hogy egyenesen oda van utasítva, mint ismeretes műbaráthoz és hazafőz, megjegyezvén, hogy a kép magán vállalat; még megbizottjának is hagyott hátra példányokat. Mint tudva van, a nagy hazafi jótékonyzóra, a pesti árva-ház javára engedé magát learczkepezetnő, s ezen példányok vannak hűven találva, s míg ezekre alulirt alig néhány előfizetőt vala képes találni, addig Verebéli számos példányokat képes vala elaralni; figyelmzettini kívánom az olvasót, ha valahol megkönyvetetnek a nevezett képarus által, ne engedje magát rászédetni.

Urnapi országos vásárunk már több év óta urnap utáni kedre tétetett át az ünnep miatt, nőről a naptár-szerkesztők hirlapilag, és más uton is magaidejében értesítve valának, és mégis urnapra volt téve a ma megtartott sokadalom; talán ez volt oka, hogy minden tekintetben rosul ütött ki; eladó elég, de vásárló kevés; előbb magas áron tartattak az élelmi cikkek. A marha ára annyira leszállott, hogy szinte félannyi, mint csak pár hóval ezelőtt. A leg-szebb pár ökröt meglehetett venni 200 frton, pár tulkot 80—100 frt, egy szép kis borjus tehenet 50 frton, és mégis oly csekély volt a kelendőség, hogy az első nap alig 24 vásárcédula kelt el.

Egyhangú társaséletünknek némi elevenséget készülni adni az éppen most körünkbe érkezett 16 tagból álló Pule reezki Nagy Mihály igazgalása alatti színészársulat, mely hogy hol üti fel sátorfáját nam tudbatni, legűbbben egy nyári szinkör felállítás mellett szavaznak.

Tegnapelőtt érdekes egyházi ünnepélynek valánk tanui, elhunyt országos év. ref. egyházi főgondnok Szentgyörgyi Imre gyászemlékezetére gyászbeszéd tartatott a ref. templomban, s műkedvelők énekeltek.

A helybeli társalkodó-egylet ügye iránt is hanyatlak a részvét, a tegnapi hirdettet közgyűlésen alig képar ember jelent meg, a folyó évre még csak 25-ön fizették be részvényeiket, pedig 100 nál többre megy azok száma, kik három évre kötelezték magukat 1860-ban, azt hiszem csak felszólítást várnak, s kötelezettségeknek eleget tenni hazafini kötelezőségeket tartják, mivel kár késni: annyivalinkább, mert pénzforrásra szükség van az egyeletnek, mert szent György papor az év. ref. egyház birtokába megy át az épület, s azután a helyiségeit is házbért kell fizetni; de számos könyv hiányzik az újabb irodalmi termékek közül a könyvtárból, melyek megszerzése mulhatatlanul szükséges, mire azonban pénz kell. Ha a társadalmi téren is elhagyjuk magunkat, mi táplálja a hazafi szellemet; a mely nemzet elhagyja magát, az halálát megérdemli; mondja a nagy Deák, kire oly édes örömet szeretünk hivatkozni.

r. l.

Algyógy, jun. 20. 1762.

Becsés lapja idei 90-dik száma hasábjait olvasva, a többek közt egy Losád május 29-ről t. Zudor Sándor által irt tudósítást láttam. — A különben kimerítő tudósítás ellen semmi szólóm, csakis annak azon pontját, mely eképpen hangzik: „algyógyi pap Dáné Mózes tudományos szonoklataival behizonyítja, hogy a zene szükséges az isteni tisztelet-hez és hogy az orgona a templom ékessége.“ obajtanám az igazsághoz híven igyvalóztatni: algyógyi pap Dáné Mózes egyszerű szonoklataival, beszélné a zene általános hatalmáról, behizonyítani törekedett: hogy a zenének helye van a kitűs isteni tiszteletben, de csak anyiban, mennyiben az a valódi buzgóságnak elősegítője lehet. — Ezen változtatást annyival inkább obajtom; mert először ez a tényállás és, másodszor: a Jézus által hirdettet vallásról lévén szó, ki a zene isteni tiszteletben általános szükségességét akarta vagy akarja behizonyítani, ha mindjárt tudományos szonoklattal is, véleményem szerint oleum et operam perdisszet.

A t. Szerkesztő ur engedelmével felhasználom ez alkalmat vidékünk némely körülményei megismertetésére.

Az idő ezen anyagi és szellemi jóllétünk egyik hatalmas tényezője eljár utjában, még pedig, mint egy költőnk kifejezi: „ront vagy javít, de nem benyél.“ Jobb is, talán fogják némelyek mondani inkább rontson, mint benyéljen, — lehet

*) Óhajítandó, hogy e közleményt tárgya fontosságánál fogva több hazai lap fölvenné.

igazuk is, mennyiben a henyeség nem élet; de midőn, mint közelebből is a jégvihart megyénk több dus téren rombolva átlavagolni látam, vagy hallám, lelkem előtt önkint azon kérdés merült fel: Mi az oka, hogy a nagy erő mindenütt oly hamar eltévesztik a jótékonyaság útját? s szokszor a helyett, hogy javítanak, a rombolásban tűnnek ki? Nemdicsőbb volna-e az áldás nyarait fokaszítani fel inkább, mint nyomukon a keserv, nyomor tarlóit hagyni hátra? Nő de ez így volt, lessz is talán sokáig; azért a világ mégis fönn áll; sőt hiszem, megienis előre; mert az erő harcából kifejtett kiidelem egyszersmind a haladás anyja is.

Várjuk a helv. bitv. közt sz. zsinat beköszönését, mely ez évben Dénán s így körünkben fog tartatni. Vajha vidékünkön megjelenése lenne, mint egy termékenyítő, csendes eső, mely az erkölcs és vallás virágait fejlődni segitené.

Már rég megnyílt a gyógyi fürdői idény is, mondhatni jó kilátások közt, a mindenütt kitűnő csín, tisztaság és rend márelőre kezeskedni látszanak a vendégek jó fogadtatásáról, és lehető kényelméről; ezek bárba állandólag még nem oly számosak is, de a naponkinti látogatók, kik a valóban kellemes fürdőnek jól ismert gyógyerejét mentől többször élvezni kívánják a lehető legtöbbben jelentkeznek — így közelebből sz. háromság vasárnapján is fürdőnk sok vendégnek örömet, csak amugy hemsegett a minden nem és nemzeti sokaságtól, különösen román celebritások és szépségek szokatlan tömege vette igénybe a közügyemet, kik még szombaton este gyűlkezni kezdettek, és az egész vasárnapot csaknem nemzetienev nevezett öltönyeikben diszelegve s táncba keveredve, a szó teljes értelmében a maguk módja szerint át vigadták. Egyes megjegyzésekre kitérni magamat illetékesnek nem érezvén, csak annyit említek meg, hogy román atyáinkiai említett szokatlan összegyűlésének a köz hír szerint oka a felszabadulás iránti hálás emlékezet nyilvános kifejezése, és még egyéb is akart lenni. — Szép, ha igaz, mi legalább nemvettük észre! D.—s.

A kolozsvári lóversenyek sorozata 1862. szeptember 20, 21, 22.

Első nap, szombat, szeptember 20-án.

I. Vadász verseny 600 frt. osztr. ért. Futhat minden nem telvér, bár mely nemű ló, mely a kolozsvári kopó falka után a futtatás előtti vadászidőben legalább hatszor volt lovagolva. Távolág 2 ang. mftld. a nem jelezett lovak által fél fél óra közre mind addig ismételve, míg valamelyik kétszer lett nyertes. Teher 5. é. 130 font, 6. é. 135, idősbre 140 font, ménlőre 3 fonttal több. Lóra, mely már valahol nyert 5 fonttal több. Ha nincs 4 alálór, nincs futás. Tétel 25 frt. Fuss vagy fizess. A tétössz a kolozsvári angol kopó-falka fentartására fordittatik. Urlovarok. Nevezés, szeptember 19-én, déli 12 óráig.

II. Második osztályu császári díj 300 cs. arany. Futhat minden Erdélyben elletett és felnevelt kanca s mén. Távolág 2 1/2 ang. mftld. Tétel 100 frt. bánat 50 frt. o. é. ha azonban 4 héttel a verseny előtt vonatik vissza, csak 25 frt. Teher. 3. é. 90 font, 5. é. 111 font, 6. é. idősbre 114 font. Minden nem Erdélyben fogamzott, de az anyával behozott csikóra 3 fonttal több, kanczára 3 fonttal kevesebb. Ló-mely már egy első vagy második osztályu császári díjt nyert, 4 fonttal, mely kétszer nyert, 6 fonttal, mely háromszor, vagy többször nyert, 8 fonttal több. A tét és a bánat öszvege fele az első, fele a második lóé. Nevezés, augusztus 1-én, déli 12 óráig.

III. Pony verseny 100 for. osztr. ért. Futhat minden 14 1/2 markon alóli lóé. Teher kiegyenlítés nélkül. Tétel 15 forint. Fuss vagy fizess. Távolág 1 mftld. Nevezés szeptember 19-én, déli 12 óráig.

Második nap, vasárnap, szeptember 21-én.

I. Verseny-egyleti díj 100 darab arany. Futhat minden Királyhágón innen és tul Magyarhonban elletett mindennemű nem telvér ló. Távolág 2 ang. mftld. Teher 3. é. 100 font, 4. é. 110 font 5. é. 120 font, 6. é. idősbre 125 font. Mőre 5 fonttal, lóra, mely már valahol nyert még 5 fonttal több. Bejelentési határ idő szeptember 18-a déli 12 óráig. Tétel 10 darab arany, ki azonban szeptember 1-ső napjáig jelenti be 5 darab arany tételt fizet. Fuss vagy fizess. Indulni kell legalább három lónak.

II. Ugrató-verseny 50 darab császári arany. Futhat bár hól ellett, nevelt, bár mely fajú és nemű ló. Távolág 2 mftld. 8 akadálylyal. Tétel 20 frt. Fuss vagy fizess — ki visszavonja nevezését, kétsz tételt fizet — a Tétössz fele a 2-ik lóé. Teher 130 font, induló legalább 3, különben a díj jövő évre marad. Urlovarok. Nevezés szeptember 1-én, déli 12 óráig.

III. Ivadék-verseny. Indítványozta b. Wesselényi Ferencz. Futhat minden Erdélyben 1859-ben elletett csikó. Távolág 1 mftld. Teher 110 font kanczára és herélre 3 fonttal, félverre 5 fonttal kevesebb. Tétel 10 darab arany. Fuss vagy fizess. A csikók száma bejelentendő volt 1859 július 31-keig, nevezni kellett 1862 január 15-éig. Az ösz-szes tételek 100 darab arany erejéig a nyertes lóé, az azon feltűli az első s a második ló közt oszlik. Jelentve van 14, nevezve 6 csikó.

IV. Földész verseny 100 frt. o. é. Futhatnak mezei gazdák saját lovak, melyekről az illető hatóság bizonyítványával bemutatják, hogy egy év óta tulajdonuk. Távolág 1 mftld., az 1-ső ló nyer 75 a második 25 frtot. Lovasok: pörge kalap, színes mellény, fehé ing és lábravaló, nyereg nélkül a szőren.

Harmadik nap, hétfő, szeptember 22-én.

I. Első osztályu császári díj 500 cs. arany. Futhatnak minden 4 éves és idősb minden országbeli mén és kanca lovak. Távolág 3 1/2 ang. mftld. Tétel 200 forint, bánat 100 frt. o. é. ha azonban a versenyelőtt 4 héttel vonatik vissza, a bánat 50 frt. Teher 4. é. 105 font, 5. é. 111 font, 6 éves és idősbre 114 font, az ausztria birodalomban elletett lovakra 5 fonttal, kanczára 3 fonttal kevesebb. Ló, mely egy ilyen díjat már nyert 4 fonttal, mely kétszer 6 fonttal, és a mely háromszor s többször 8 fonttal többet visz. Külföldi, az az külföldön elletett és nevelt lovak, ha egy külföldi 200 guineet meghaladó díjt nyertek, 7 fonttal,

s ha két vagy több hasonló díjt nyertek 10 fonttal többet visznek. Ezen kívül az ily külföldi lónak tulajdonosa, ha nyertes, köteleztetik az e részben közelebből legfelsőbb helyen megállított szabály szerint lovát, ha követeltetik a kolozsvári versenyen 3000 o. é. frtért, ha még — és 1500 o. é. frtért, ha kanca eladni, a megállított vásárlási rendszerént, akár a következő belföldi ló tulajdonosának, akár a díjt adó cs. kir. kiestárnak, akár a verseny egyleti részvényeseknek. A tét és bánt pénznek fele az első, fele a második lóé. Aláírás, augusztus 1-én déli 12 óráig.

II. Erdélyi díj 1000 o. é. forint. Futhat minden Erdélyben elletett, bármely nemű nem telivér ló. Távoltság 3 mértföld. Teher 4 é. 110 font, 5 é. 120 font, 6 é. és idősbre 125 font, ménre 5 fontal — lóra, mely már valahol nyert még 5 fonttal több. Tétel 100 frt, fele bánt. A tét és bántösszeg fele az első, fele a második lóé. Nevezés, szeptember 1-én, déli 12 óráig.

III. Asszonyások díjja, tisztelet díj. Futhat mindenem Erdélyben és Magyarhonban elletett félvér ló, mely más díjra bejelentve ha volt is, de a mely ezen évben a kolozsvári gyeen semmit sem nyert. Távoltság 1 1/4 mértföld. Tét 3 arany, fűss vagy fűss, a tetősz fele a 2-ik lóé. Urlovarok. Nevezés az indulásig.

Mindenem tudakozás és nevezés ily ezim alatt: „Versenyi illető” az egylet titkárához (Bíró Lajos, Kolozsvár, malom utca 24 szám) bérmentesen intézendő.

A tét és bántpénzek legkésőbb a versenyés napját megelőző délig az egylet titkárához lefizetendő; különben azon lovak, melyekért a tételek annak idejében le nem fizetettek, pályázásra nem bocsátatnak.

Kolozsvárt, jun. 20. 1862.

A kolozsvári lovaregylet választmánya.

KÜLÖNFÉLÉK.

— A kolozsvári polgári-társalkodónál azon hasznos és üdvös intézmény áll fenn: miszerint az 5 és 6 ezer kötet között levő magyar, német és kevesebb francia könyvekkel valólag dúsán ellátott közkönyvtárát olvasás végett nem csak tagjai számára nyitva tartja, hanem azt a városon kívül levő nem tagoknak is, egy társulati rendes tag ajánlatára, minden egy darab kötet könyvnek naponta kivételével használatára bocsátja. Minden egy darab kötet könyv naponta ily módon olvasásáért 1862 dík év június 1-től ezen évi december végeig 1 ft 40 kr. fizetendő, a ki pedig két darab kötetet vinne ki, naponta kétannyit 2 ft 80 kr. fizetend. Mely olvasó könyvhasználati kedvezményt, a kik élvezni kívánják, a kolozsvári óvár-monostortuln szegletén levő báró Apór-féle ház emeleti részében levő társalkodói könyvtárban naponta 11—12 óráig megjelenő könyvtárnok Böhm Mihálynál magukat jelentvén, bővebb utasítást nyerendek.

— B. Nyári Gyula és Girokúti P. Ferenc előfizetést hirdetnek „Kertészgazdászati naptár” című évkönyvre 1863-ra. Előfizetési ár 1 forint. A gyűjtőknek különféle jutalmakkal kedveskednek.

— Zombori Gedő előfizetést hirdet „Fény és árny” című beszélcéire, melynek jövedelme a Szathmáron állítandó Kölcsey-szoborra van szentelve. Előfizetési ár 1 forint, diszpeldány 2 frt. Nyolcz előfizető gyűjtőknek jutalma egy tiszteletpeldány. Előfizethetni jul. 15-éig az íróhoz Szathmárra.

— A triestzi kéjvonal f. hó 23-án délután rendkívül számos közönség éljenző fogadása mellett visszaérkezett Budára. A kiránduláson 1200-an voltak jelen és nem csupán Pestről, hanem az ország távolabb vidékeiről, még Szabolcs megyéből is. Két vonat mint utasainkkal, kiket Triestben ropant néptömeg fogadott. Az első vonat megérkeztek az új szokatlan látvány, az ismeretlen új jövények, nemzeti ruhák sat. egyfelől s a nagyszerű látvány másfelől lekötve tarták a nyelveket, de mire a második vonat megérkezett, kitörték a lelkes „evvák”, mit magyarjaink természetesen szíves éljenekkel viszonzottak. Este „a magyarok tiszteletére”, mint az olasz szinlap jelenté, előadás a színházban, a hol a magyarok csakugyan szintén mindegyik voltak; másnap este-fel pedig kirándulás volt három nagy Lloyd gőzűsön a tengerre Miramare felé, hol elvonultukban Miksa főbg. a hajókat magyar indulóval üdvözlé. A hajók elindulását és megérkezését a molóra gyűlt roppant tömeg nézte, mindkét alkalommal éljenek és evvák és zsebkendő-lohogtatások a különös rokonszeny hatalmas kifejlődéséről tannskodtak. Vasárnap reggel fél 9 órakor visszaindult az első s néhány perczel később a második vonat. A triestzi nép nem csak meleg rokonszeny nyilatkozatával bocsátá utra a távozókát, sőt egy későbbi vonaton Adelsbergbe is elkísérték, hol a híres barlangban a testvériség ismét élénken nyilatkozott. Délután a vonatok visszaindultak, kettő Pestre, a harmadikon pedig, mely Budáról jött, a triestiek baza indultak.

— Segesvárral mellett egy helységben gyilkolás történt, melynek megvizsgálására bíróságot kellett volna kiküldeni. A segesvári városbíróság utazási költségek utalványozásával nem levén megbízva, a nagyszerűen hatóságához fohamodott, hogy ez küldjön ki bíróságot. Itt azonban szintén a mondott okokból nem lehetett ezt eszközölni. A gyilkosok pedig ezalatt a helységben szabadon járnak, és fenhangon hirdetik, hogy majd elhallgattatnak mindenkit, a ki őket be merné jelenteni. S ez nem az egyetlen bűntény, a mi hason okokból a szász földön hónapokon át elintézetlenül marad! Az igaz, hogy Bécsben a szász közigazgatás dotáltságának kérdése tárgyalás alatt van s közelebb eldöl; de míg a szászok fentarták municipális jogokaikat nem kellett ily esetekben Bécsbe recurrálni, s a gonosztevők sem maradtak — a közbiztonság veszélyeztetésére — büntetlenül! (P. H.)

— A „P. H.” következő rablás regényességéről tesz említést. Balla Kálmán, a pesti járás unjonan ki-nevezett esendbiztos, hat pandurral folyó hó 26-án a beci pusztán meglátta Basky György rablót, a hirbét Bogár-féle rablóbanda fejét, ki előle özevgy Téglásné beci tanyájába grogtt, magával ragadván a szobába a tanyásné 6 éves fiát. A szobából a rabló a pandurokra sűtő fegyvert,

de senkit sem talált. Midőn ezek viszont az ablakon át a szobába akartak löni, a rabló a magával ragadott 6 éves fiát az ablakon a puskacső elé tartotta, mire az anya iszonyu sikoltására a pandurok a szándékolt lövöldözéssel felhagytak. A rabló és pandurok között késő estig folyt az alkudozás, a midőn azt mondta, hogy megadja magát, de előbb engedjék meg, hogy néhány kedvenc magyar dalát elénekelhesse. Egy óra hosszat gyönyörű hangon dalolt, mire a pandurok felé fordulván azt mondta: Egy-kettőt agyonlövök közületek, aztán megadom magam. A pandurok erre egész csendességben őrhelyeikre visszavonultak. Ugy látszik, hogy a rabló elaludt, mert a kis fiúnak sikerült a szobából kiosonnia. A mint a esendbiztos s a pandurok ezt észrevették, azonnal a szobát ostromolták, lövések között égő szalma-tekercset hányván be az ablakon át. Az ajtót betörték, mely pillanatban Basky két esőví puskáját szájába véve öngyilkossággal gonosz életének véget vetett. Két-két esőví töltött fegyvert és egy hat esőví revolvért találtak nála. A holttest Alsó-Dabasra a szolgabíróhoz vitetett, hol boncolás alá jön. A Bogár-féle bandából még három rabló garázdálkodik; reménylhet, hogy nem sokára ezek is kézzre kerülnek.

— Dr. Goldberg, — írja a „S.” — ki a döblingi elmebetegek házában gr. Széchenyi halálakor másodszor volt, néhány nap előtt Mödling mellett a Brühlben halva találtatott; pisztolylyal vetett véget életének.

— A „Sz. Híradó”-nak írják: Közelebből a mokrin szerbek marháikat a szárazság következtében a község által haszonbérbe adott s az ottani templomoknak jövedelmező földekre hajtják. A főbűnösök elfogattak s Kikindára viteték. Erre a nép csapatosan ment a városba, s a hatóságtól társai szabadon bocsátását kérte. Az egésznek katonai fel-lépés vetett végett. E miatt mintegy ötvenen haditörvény-szék elé állítottak.

— Samson, a volt párisi hóhér, családja emlékiratait adja ki, mely hetediziglen, 1685-től 1847-ig folytonosan hóhéroskodott. A mű 4—5 kötetből áll. Címe; „Les mystères de l'échafaud.”

— Zalamegyéből írják, hogy minden vidéken lehet hallani az elszakodott haramiák garázdálkodásáról. Legközelebb az Eggerszeg és Kanizsa közötti utvonalon, a kanizsai vásárra menő kézművesek közül egy eszmadiának állta útját egy szennyes öltözött ember, s midőn a eszma, melyet követelt, már lábán volt, a közeli eszárdából egy társa ugrik ki s karomlással dorgálja az utonállót, ki — ugymond — fennálló törvények ellen ily szegény embert akart kifosztani. Erre a rablót földre teríté, szíven lötte s eltávozott a gabona közé, hol — mint mondják — 7—8-an voltak. A megye mindent elküvetett a rablók kézrekerítésére. Téglás Ignác nevű haramia, ki a kehidai rablásnál jelen volt, ki-vegeztetett; de a közrend fentartását célzó rendeletek csak lassankint aratják a kellő sikert, mert a köznép igen télen, vagy fél, hogy a gonosztevők feljelentése esetében boszujuk áldozata lesz.

POLITIKAI HIREK.

Angolország. London, jun. 20. Az alsóházban Layard kijelenti, hogy ő felsége kormánya arról értesült, hogy Belgrád városa a törökök által bombáztatik. A szerbek fölöttébb ingerelték a törököket. Két vagy három török meggyilkoltatt, és 16-an, a szerbek a város két kapuját rohammal bevették. E hó 17-én puskatűzelést hallottak a várbeliek, s mivel ennek folytán attól tartottak, hogy a várat megfogják támadni, megkezdtek a bombázást a város egyik része ellen. Az angol kormány képviselője tüstént kellő rendszabályokat tett, a használat vérontás megakadályozására. A bombázatás négy órával tovább nem tartott. Egy Konstantinápolyból érkezett hivatalos sürgöny szerint, a török kormány éppen biztosokat szándékozik oda küldeni, kik a dolgot megvizsgálván, mindenkinél igazságot szolgáltatassanak. Arról, hogy az osztrák konsul a Portának, Bosznia- vagy Szerbiában közreműködését felajánlotta volna, mitsem tud. Azon kérdésre, vajjon joga van-e Ausztriának ily egyoldalú beavatkozáshoz, csak azt feleli, hogy a szerződések nem lehet egy interpellációra adott feleletben magyarázni.

Francziaország. Páris, jun. 21. Napoleon császárnak Rómára vonatkozó szándékairól a legellenkezőbb hírek keringenek. Mig ugyanis a „Botschafter”-nek azt írják, hogy a császár tudatta a pápával, hogy a szó legszűkebb értelmében feltétlen védelmére számíthat, s hogy ő, a császár, mint az egyháznak hí fia, a pápát souverainnek ismeri el, s annál fogva nem fogja tűrni, hogy az egyházi államok mostani területre bármelyik részről fenyegetessék: más felől az „Opin. Nation.” egy ugyanazon napról kelt turini sürgönyt közöl, mely szerint Lavalette marquis tudatta a szentszékekkel, hogy a császári kormány elhatározta, hogy a franczia helyőrséget csupán Róma városára szorítja, mely határozat rövid időn teljesebbé fog vétetni.

Párisban sok olyan római történet dologról akarnak tudni, a mi eddig titokban tartott. Azt mondják, hogy a püspökök és bíbornokoknak, a legnagyobb titoktartás mellett tudtára adatott, a Rómában jelenlévő bíbornokok által, már egy pár hóval ezelőt tett új pápaválasztás. A főpápot állítólag kötelezték magukat, hogy a mostani pápa halála esetére, e választást oly törvényesnek fogják tekinteni, mintha a conclave által eszközöltetett volna.

Olaszország. Turin, jun. 21. Az annyiszor ismételt hivatalos áfoalat daczára is újból szó van Francia- és Olaszország közt folyó alkudozásokról Sardinia sziget átengedése iránt. A „Tempo”-nak írják: Tegnap rendkívüli minisztertanács volt a király elnöke alatt. A mint biztosan állítják, a tanácskozás tárgyát Franciaországának Sardinia átengedése végett tett javaslatok képezték. Ratazzi, Persano, Conforti, Matteucci és Pettiti úgy vélekedtek, hogy a javaslat vissza kell utasítani, mindazáltal oly kétértelmű kifejezésekben, hogy a tuileriák kabinetje még reményt táplálhason jövődöre nézve. Ellenben Depretis, Durando és Sella

nézete a volt, hogy a becstületsértő felhívásra leplezetlen nehezteléssel válaszoljanak. Ugyátszik, hogy határozat nem keletkezhett, mivel a király a három utóbbi miniszter véleményére felé hajlott; ezek különben is kijelentették, hogy ők azonnal beadják lemondásukat, miből arról lesz szó, hogy területátengedés feletti alkudozásokba bocsátkozzanak.

Ugy látszik, a kormány teljesen kibékült Garibaldival, a mire mutat az is, hogy Medici a palermoi nemzetőrség parancsnokává neveztetett ki. Hire jár, hogy a miniszterium visszaveszi a gyűlölt egyesületi törvényjavaslatot, mely a sajtó terén eddigél csak a „Monarch. Nazione.”-ban talált egyetlen pártolóra.

Németország. Kassel, jun. 21. A „D. A. Ztg.”-nak írják: Az ember alig hiszen szemeinek, midőn az alkotmány visszaállítására hivatott új miniszterek névsorát olvassa. Mig eddigél azt hittük, hogy azon program részleteiről van szó, melyet a Wiegand-miniszterium, vállalkozása feltételül terjesztett elő: ime hirtelen egy szomorú meglepetés készül az ország számára; ugyanazon emberek hivattak fel a szövetségi határozat teljesebbébevitelére, a kik nemcsak Poroszország legnagyobb ellenségei, hanem az eddigi minisztereken kívül, a népjogok és alkotmányos élet leghatározottabb ellenzői gyanánt ismeretesek. Dehn-Rothfelsér (pénzügyminiszter) ur egyike a volt miniszterek legerősebb oszlopainak, ki az 1860-i alkotmány jogszerűségét, a három utóbbi országgyűlésen, mint tudva van, ama hihetetlen modorban törekedett elismertetni, mely oly nagy elkeseredettséget szült. Szerkesztette a hirbét eskümtintát a követek számára s egyszersmind a legkeményebb kifejezésekben tört ki Poroszország ellen; végül ő a szerzője a kormány politikáját fejtegető hivatalos hírlapi cikkeknek is. Stiernberg ur (bellügy), testvére azon Stiernbergnek, ki az 1852-i alkotmány idejében szintén bellügyminiszter volt; a legutóbbi időig igen tüzesen izgatott az 1860-i alkotmány mellett, s a hivatalos lapban is mellette nyilatkozott. Pfeiffer ur (igazságügy) erős pietista s éppen úgy, mint Dehn-Rothfelsér sok év óta lelkestől testestől a Hassenpflug-Scheffer felter koránnyrendszert barátja. Az új hadügyminiszter Osterhausen ur sem nyújt semmi reményt. Ilyen emberekkel fogni az alkotmány helyreállításához, a legdurvább kigunyolása a nép óhajátának, s a fejedelem szempontjából igen ügyesen van kigondolva, mert ezen miniszteri kinevezés egyszersmind a legutóbbiabb figyelmetlenség Poroszország iránt, s mint ilyen, a fenforgó körülmények közt nagyobb jelentőséget az april 26-i választásrendszabálynál. Az alkotmány helyreállítása tehát a legszomorúbb sejtelmek közt kezdődik; egy új, végtelen küzdelem veszi kezdetét s minden inkább, mint kilégítő megoldás. S mind ez a két porosz mozgó hadtest daczára!

A „Nat. Ztg.” is hasonló jellemrajzát adja az új miniszteriumnak. Dehn-Rothfelsér ur ugyanazon férfi, ki 1860-i decemberben, mint országgyűlési biztos intette a második kamarát, hogy tartózkodjék a Poroszországba helyezendő bizalomtól. Stiernberg ur az által tanúsította államférfii belátását, hogy néhány hó előtt a „Kasseler Ztg.”-ban nyíltan az 1860-i alkotmány mellett s az 1831-i ellen nyilatkozott s amannak ellenzőit lázadóknak nevezte. Pfeiffer ur eddig első előadó tanácsosa az igazságügyminiszteriumnak, csak arról ismeretes, hogy 1850-ben ő volt a rothenburgi főtörvényszék egyetlen tagja, a ki nem kérte elbocsátását, midőn 1850-ben az igazságügy s szövetségi végrehajtás által erőszakosan elnyomatott. És Osterhausen ur szintén azon egy pár katonatiszt közé tartozik, kik akkor nem mondtak le s közvetlenül az esemény után rendjelekkel díszítették. A hesseni választófejedelem, jegyzi meg éles gunnyal az idéztik porosz lap, be akarja bizonyítani, hogy az ő államában, éppen úgy, mint Poroszországban nem a miniszterek szabadeltvi vagy reactionarius hire határoz, hanem csupán intézkedések; és hogy Dehn-Rothfelsér ur és tisztársai épp oly alkalmasok a kurhesseni 1831-i alkotmány életbeléptetésére, mint Heydt, Roon stb. urak a poroszéra.

Hiteles adatok szerint a fejedelem az utolsó perczig a legbizalmasabb modorban értekezett Loszberg és Koch urakkal a Wiegand féle program felett, s csak hamar következtet rá a miniszterium kinevezése a nélkül, hogy Loszberg ur értesítettet volna felölé, vagy a neki adott megbízás visszavételét volna. A fejedelem tanácsadói voltak: Abée miniszter, Haynay tábornok és Karnieky gr. osztrák követ. A városban nagy az izgatottság; a esend azonban még sem fog megzavartatni.

Kassel, jun. 23. A kormánylap következő tartalma rendeletet közöl: „Az 1862. maj. 24-iki szövetségi végzés alapján, az 1831-iki alkotmány, a rendek igazolásait illető 1848-iki törvény, az 1849-iki választási törvény, s a rendek napi rendjét megállapító 1848-iki törvény ismét életbe lép. A tiszték esküjét illető 60, s az alkotmány megszövegezéséről szóló 61. §§. és az 1848-iki, a hadsereg főparancsnokágára vonatkozó törvények, további rendelkezésig hatályon kívülvételnek. Az 1860. alkotmány és választási törvények fel-függesztetnek. Az 1850—1852. ideiglenes törvények, és az 1852—1860. kibocsátott rendeletek ideiglenesen hatályban maradnak. A rendek behívása fentartatik.

Ellenjegyezték Dehn-Rothfelsér, Pfeiffer, Osterhausen, Stiernberg, Scheel.

Szerbia. A „M. Sajtó”-nak írják Sabáczból jun. 23-ról: Igen fontos hírt mondhatok, s pedig biztos kézből. Szomszédaink kezdenek a Szávánál gyülekezni s Belgrád bombáztatása óta 5000 basibozuk jött a Drinához Tuslából, a honnan rendes török katonaságot is várnak. E hadosapatok nyilván beszélők, hogy Szerbiába mennek, s e hírek átszállognak Szerbiába is. A nép itten legkisebbé sincs elkedvetlenedve e hírekre, sőt ellenkezőleg örömmel várja a tör-ténendőket. Bár kissé hirtelen, némileg váratlanul lepte meg bennünket ez események, mégis bizunk önmagunkban, s jogos ügyünkben, hogy e bajból nemcsak szerencsésen megmenekszünk, hanem hogy ebből honunkra még sok jó haramland. A Porta lett kihívó, ő akarja a békét megszegni, ő a sértegető. Szerbia semmi tettével sem sért meg a szultán irányábani loyaltását, s az a legnagyobb vétke, hogy nem gondoskodott eléggé korán elégséges védelemről. De jó

az Isten; az igazság meg a nemzetek szeretete s sympathiája mellettünk álland, s úgy hisszük, mi győzni fogunk. Belgrádból ma táviratilag nyertünk tudósítást, hogy a törökök Szerbia keleti batárán is kezdenek gyülekezni Timok folyó partján. Ily módon a törökök mindinkább összehajóznak erejüket; s Európa csak egyszerre hallani fogja azon hírt: ki tört a háború Szerbia s a porta közt; a keleti kérdés megoldása megkezdett.

Belgrád, jun. 23.

E napokban országsszerte ment el a parancs a kormánytól, hogy a nemzeti honvédek első osztálya — 50,000 ember, fegyver készen legyen, hogy indulhasson, s hogy szüntelenül gyakoroltassék a fegyverforgatásban.

Bécsben e hó 18-án tartott minisztertanácsban a szerb események kimerítőleg tárgyalván, a cs. kormány elhatározta, hogy teljesen semleges marad, s ragaszkodni fog az 1856-i párisi szerződés pontjaihoz. Beavatkozásról szó sincs.

Ujabbak. Bécs, jun. 26. A birodalmi tanács alsóházának mai ülésében Wieser indítványára határozattá lőn, hogy a pénzügyi választmány által elfogadott költségvetésnek az udvari kancelláriákat illető rovatai, minden vitalkozás, tüzetes tárgyalás és szavazás nélkül elfogadtassanak, továbbá, fejeztessék ki azon várakozás, hogy a kormány lehető gyorsasággal oly rendszabályokhoz nyul, melyek alkalmasok arra, hogy a

monarchia egysége s az alkotmányos elv veszélyeztetése nélkül állapíttassanak meg és tartósan szabályoztassanak azon ügyek, melyeknek közös tárgyalása, alkotmányszerűleg az összes országokat illetik. (Schmerling tetszés kíséretében nyilváníti: A kormány mindent el fog követni, hogy egyetértést eszközöljön; csak az engesztelékenység hangján fog szólni. De azt leplezetlenül ki kell mondania, hogy az egyetértés és kiegyenlítés műve, csak a császár által adott alkotmányos intézmények alapján létesülhet, melyekhez a kormány minden körülmények közt, szilárdul akar ragaszkodni.)

— A „Wiener Ztg.“ esti lapja megczáfolja a császárné egészségi állapotáról szárnyaló nyugtalanító híreket s azt állítja, hogy ő Flge állapota, orvosi vélemények szerint minden tekintetben javult.

— Skutari, jun. 25. Omer basa jelenti a bécsi török követségnek: Abdi basa Jenikoi megett a Cetina jobb partján öszpontosult montenegroi csapatokat megverte. Több száz montenegroi elesett s két ágyú esett zsákmánnyul.

— Ragusa, jun. 26. A „Presse“-nek távirják: Abdi basa tegnapielőtt a montenegroiakat Spucznál meg-

támadván, állítólag 3000 embernyi tetemes veszteséggel visszaveretett.

— Kassel, jun. 24. Haynau tábornok ma délben különös megbízással Bécsbe, Bardeleben pedig Berlinbe utazott.

— Belgrád, jun. 27. A porta biztosai ma kihallgatáson voltak a fejedelemlél.

— Uj-York, jun. 14. A tengerészeti miniszter hajógyár építését indítványozta a Mississippi völgyben páncélos hajók készítésére. A külszövetkezettek Charlestonban 30,000 embernyi csapaterősítést kaptak. A francziák visszahúzódtak Nizababa. Orizabában a szabad-elvű és reactionarius mexikóiak összeültek; az utóbbiakat a francziák segítették. Mindkét fél magának tulajdonítja a győzedelmet.

Távirati tudósítás a bécsi börzsről

Junius 28-kán: Nemzeti kölcsön 82.45. 5 % Metalliques 70.25. Bank-részvény 826.—. Hitel-részvény 218.—. Váltó Londonra 127.10. Ezüst 125.—. Arany 6.7.

Junius 26-kán: Urbéri kárpótlási kötvény: Magyarországi 71.60. Erdélyi 70.50.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DANIEL.

H I R D E T É S E K.

(627) (1—3)
NAGY ENYEDEN a tövisutczában, napkeleti soron a 302-dik házszám alatt van egy jó karban lévő, 2 sorban 6 szobából és 1 nyári konyhából, úgy egyéb szükséges épületekből álló házas telek, kettő együltt örök áron eladó. Bővebb tudósítást ad, bérmentett levél által, vagy személyesen helyt a tulajdonos, **WAGNER JÁNOS**.

(628) (1—3)
Felső Fejérmegyében **Bürkösön** egy 102 hold területű birtok, malom és más királyi használatok örök áron eladó. Bővebb tudósítást vehetni Dézsén a cs. kir. Posta hivatalnál.

(626) (2—3)
Alfölkön megnyugtatótisztizással köztudomásra juttatják: miszerint a közlebről meginduló tizedkártyák bejelentése igazolását szakértő ügynökeik által véghez vitetni elrendelték, és sietőleg elvárják az eddig készt igazolási megbízásokat.
Nagy Szeben, junius 25-kén, 1862.

NURIDSÁN TESTVÉREK.

(453) 29/6 (7—7)
WOLFF J.
MAGYAR KIRÁLY“ czimű gyógyszerárban Kolozsvárt legjutányosbb gyári áron, és eredeti friss minőségben találhatók:

Mindenféle hasonszenvi, (Homoeopathisch) szerek, egyenként, és felszerelt szekrényekben is. Különbféle ruggyantából, (Kautschuk) sebészeti eszközök.
Ujabb találmányu bel- és külföldi divat-gyógyszerek.

Külföldön:
ÁLTALÁNOS ÉTEK-POR, dr. Gölis-től Bécsben.
Valódi SEIDLITZI POR, Valód friss csukamáj-olaj,
(Dorsch Leberthran-Öhl.) Palackokban, és font számra.

Bilini szeletkek, emésztő szer. **Gilisza Chokoládé** és **pogácsák**.
STEIER FÜNEDEV, mellbetegeknek. Valód augsburgi élet-essentia,
dr. Kiesow-tól. **Ideg- és izom-essentia** G. J. Engelhofertől.
Növény fog-essentia Thausig bécsi fogorvostól.

(582) 29/6 (3—6)
Beküldetett!

Mint tudva van **J. G. Pop** ur, azon magos tiszteltben részeltetett, hogy saját kézzel készített szájvizet, más iparversenyekkel, a cs. kir. laképület falai közt kiállíthassa. Ő cs. kir. Apostoli Felsége, ezen szer elterjedése és magas tetszésében részvételére iránt, a legmagasabb megelégedését méltóztatott nyilvánítani.

Ezen tény tagadhatatlanul egy örömeztető jel, midőn évhosszas törekvés, jelentékeny idő és töké feláldozással sikerült egy vállalatnak ily kitűnő módon pályát tőni.
Az **anatherin szájviz** nem csak a birodalomba, mint legelőnyösebb fenntartó és gyógyszerköz a száj és fogbetegségek ellen esmeretes; hanem úgy szólna annyira világhírűvé is vált, miként Amerikába, hol a több évektől óta kizárólagos szabadalom által kinttette, az utazás ellen oltalmazva van, jeles tulajdonai által oly jelentékeny előnyt vívott ki, hogy Délre való kivitele a háborus idők dacára, nevezetes fejlődésre vergődött.

A londoni nagy világiállításon is ezen szer, reméljük méltó helyet foglaland, s legkevésbé se kételkedendünk, hogy az ottani nagyszerű iparkészítményekkel, a versenyt győzelemmel s méltólag fogja kiállani.

STEIN JÁNOS

könyvkereskedésében Kolozsvárt, **Wittich Józsefnél** Maros-Vásárhelyt, **Dobray Nándornál** S.-Udvarhelyt, **Barthos Domokosnál** S.-Szentgyörgyön kapható:

A jó magyar gazdasszony

Közhasznú házikönyv a miveltebb nők és leányok számára. A házi jóllét és kényelem előmozdítása tekintetéből, több jeles író után **Környei János**.
Második kiadás. Ára 1 frt.

Törvénytudományi műszótár

Közrebocsátja a m. tud. társ. II-ik kiadás. Ára 2 frt.

Nyomatott az ev. ref. fötanoda betűivel. (Bel-farkasutca 74 sz.)

Erdélyi történelmi adatok

IV-dik KÖTET

(Uj folyam: I-ső kötet)

Kiadja az Erdélyi Muzeumegylet. Szerkeszti **SZABÓ KÁROLY**.

Tartalom: I. Haller Gábor naplója. 1630—1644. II. Bánffy György naplója, 1644. III. Kálnoki István naplója 1645. IV. Segesvári Bálint kronikája 1606—1654. V. Enyedi István II. Rákóczi György veszedelméről 1657—1660. VI. Eredeti törvények 1582—1584. 1587. VII. Székely adatok, 1606. VIII. Eredeti okiratok, 1637—1642. IX. Meléklet: Haller Gábor titkos írásmódjának kulcsa és saját aláírásának hasonmása.
Ára 2 forint o. é.

Himfy szerelmei,

Irta **Kisfaludy Sándor**. Egy kötetben, a költő arczképével.
Diszkötés 3 frt 50 kr.

A feleség, férj és szerető:

Regény két kötetben, írta **Paul de Kock**, francziából fordította **Rajkai F. J.**
Ára 2 frt.

A váltórendtartás

a cs. kir. váltótörvény értelmében.

Népszerű magyarázat, számos gyakorlati példákkal és mintákkal, s a törvény szövegével bővítve.

Mindenneműiek felvilágosítására szerkesztette **Fináli Henrik Lajos**, gymn. tan. és a kolozsvári szab. keresk. társaság vasárnapi iskolájában rendes tanító. Ára 70 k.

Kukliné Prédikációi

Néhai **KUKLI JÓNÁS** hátrahagyott irataiból összeszedte **KUKLI JERÉMIÁS**. Ára 1 frt. 20 kr. o. é.

TARTALOM: Bővezetés. 1. Prédikáció. Kukli uram egy jó barátjának ötven forintot kölcsönözött. 2. Préd. Kukli uram egy jóbarátjával egy kávéházban mulatott s „annyi pipafüstöt hozott haza, a mennyitől egy tisztességes asszony éppen megfuladhat”. 3. Préd. Kukli uram néhány jó barátjával a „három rózsánál” talált vacsorálni. 4. Préd. Kukli uramat az ágyból költik fel, hogy Kapornyait az öröhelyről kiváltsa. 5. Préd. Kukli uram éjfélutánig az ebédőben mulatott egy jóbarátjával. 6. Préd. Kukli uram az esernyőt odadta egy ismerősnek. 7. Préd. Kukli uram az ellen talált szót emelni, hogy ebédre ne főzzenek puliszkát, hanem vagy sült legyen vagy valami tészta. 8. Préd. Kukli uram béállott a „kászinoba”. Kukliné asszony méltatlankodik is kandi is. 9. Préd. Kukli uram a „zöld sipkához” szekerezett Kapornyáival. 10. Préd. Kukli uram ingombjairól. 11. Préd. Kukliné asszony azt tanácsolja: „jó volna a lelkem anyámat rábírnai, hogy lakjék velünk”. 12. Préd. Kukli uram kissé későre találva haza jöni, csak kirukkol vele, hogy ezután külön kapukolcsot csináltat magának. 13. Préd. Kukliné asszony édes anyjánál volt látogatva; Kukli uram pedig ezen örömeztet alkalommal estélyt adott. 14. Préd. Kukliné asszony úgy véli: ideje volna már a gyermekek számára nyári ruhát készíttetni. 15. Préd. Kukli uram megint későre jött haza; Kukliné asszony előbb méltatlankodik, dühög; majd olvadoz. 16. Préd. Keresztelni kéne s Kukliné asszony keresztapákat válogat. 17. Préd. Kukli uram az ellen merészelt volt szót emelni, hogy a szobaföldet nem kéne oly gyakran süroltatni. 18. Préd. Kukli uram sétálni ment a feleségével s egy nőszemély még pedig Kukliné asszonytál fiatalabb (és szebb) nőszemély köszön neki. 19. Préd. Kukliné asszony úgy véli, hogy „szép volna, ha egybeke esők névnapját fenntartanák”. 20. Préd. Kukliné asszony egy új kereskedelmi cikket fedezett fel. 21. Préd. Kukli uram a menyegző emlékére adott ebédet nem úgy viselte magát, mint „egy férjhez illik”. 22. Préd. Kukliné asszony „akkor találta vol kibuzni a lábát a házból és elmenni vásárolni”, a mikor Kukli uram ebédre jött haza, s mivel a házi-asszonyra sokaszkát kellett várakozni, férje ura ezen „eljárás” ellen szót talált volt emelni. 23. Préd. Kukliné asszony csak azt akarja tudni, hogy a nyáron meunek-e fürdőre? 24. Préd. Kukli uram magát az úton nem úgy viselte, mint egy tisztességes férjhez illik. 25. Préd. Kukli uram „gorombáskodásairól”. 26. Préd. Kukliné asszony színbírlatai. 27. Préd. A svábhegyi fátumok. 28. Préd. Kukliné asszony megunta Budán s rendkívül ohajtana „egy kicsit Béche is felrándulni”. 29. Préd. Kukliné asszony haza indul. A Kukli uram „szívenelése”, miszerint nem akart felesége számára Drezdából „holmi apróságokat becsenpészni”. 30. Préd. Kukliné asszony haza érkezett, de a ház (természetesen) „fenekestől fel van fordulva”. Kukli uram önvédelem gyánát egy könyvet ragad s olvasni kezd. 31. Préd. Kukliné asszony különözött tervekkel áll elő; alant kezd, majd feljebb emelkedik, majd megint alkszik, míg végre a „paradisomba” jut. 32. Préd. Kukliné asszony újra magát a paradisosban. Eszereviszi, hogy póceger jár a konyhába. Nagyön is illendőnek találja, hogy Kukli uram „ékipázt” állítson. 33. Préd. Kukliné asszony értekezik a szolgálókról általában, különösen pedig arról, hogy milyen gyalázatosan viselte magát Kukli uram ezeltől tíz évvel. 34. Préd. Kukliné asszony keservesen panaszkodik, hogy Kukli uram visszaélt neje bizalmával. 35. Préd. Kukliné asszony megtudta, hogy Kukli uram a Tisza szabályozási társulatba beállott. 36. Préd. Kukliné asszony gyánitván, hogy Kukli uram végre-deletet készített, „csak mint feleség” ohajtana tudni, hogy őt illetleg miképp rendelkezett. 37. Préd. Kukliné asszony „úgy hallotta, hogy Kukli uram biliárdozásra adta magát”. Utolsó Prédikáció. Kukliné asszony meghült; a vékony cipők tragédiája. Utóirat.